

ДЕРЖАВНИЙ СЛУЖБОВЕЦЬ ФРАНЦУЗЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (представлено к.е.н. доц. Барановська Т.В.)

Франція – одна з провідних та економічно розвинутих країн Західної Європи. На північному сході і сході межує з Німеччиною, Бельгією, Люксембургом, Швейцарією, Італією та Монако. На південному заході – з Іспанією та Андоррою. На заході і півночі Франція омивається водами Атлантичного Океану, на півдні – Середземним морем. Франції належить острів Корсика в Середземному морі. Країна має також заморські департаменти і території. Столиця – країни місто Париж. Політичний устрій: Глава держави – президент. Президент Франції обирається загальним прямим голосуванням строком на 5 років. Президент обирається абсолютною більшістю голосів. Законодавча влада здійснюється парламентом, який складається з двох палат: Національної асамблеї (нижня палата) і Сенату (верхня палата). Депутати Національної Асамблеї обираються за мажоритарною системою у 2 тури строком на 5 років. Національна Асамблея складається з 577 членів: 555 членів обираються шляхом прямого, загального і таємного голосування за мажоритарною системою в 555 одномандатних виборчих округах у метрополії і 22 члени – в заморських департаментах і територіях. Виконавча влада здійснюється Президентом і Радою Міністрів (урядом) [4].

Міцний зв'язок між державою та державними службовцями визначає систему підготовки державних службовців у Франції. Вступ на державну службу у Франції регулюється Законом від 13 липня 1983 р. «Про права й обов'язки державних службовців», що встановлює п'ять передумов отримання статусу чиновника: наявність французького громадянства, володіння політичними правами, дотримання законів, позитивне відношення до законів про службу в армії, фізична придатність [3].

Набір службовців здійснюється: шляхом проведення конкурсу для кандидатів, які мають певні дипломи або можуть підтвердити закінчення певних курсів навчання; за допомогою конкурсів, до участі в яких допускаються службовці, а також, на передбачених у спеціальних положеннях умовах, агенти держави, військовослужбовці, судові чиновники й агенти територіальних об'єднань та публічних установ, які перебувають на дійсній службі, у відрядженні, у відпустці з догляду за дитиною або на строковій військовій службі, а також кандидати, які працюють у міжнародних міжурядових організаціях; для прийняття в деякі корпуси службовців і на умовах, встановлених спеціальними положеннями про службу, можуть організовуватись конкурси, до участі в яких допускаються кандидати, які можуть довести виконання протягом певного часу професійної діяльності одного або кількох видів, одне чи декілька перебувань на посадах у виборних органах територіальних формувань. Також звертається увага на вік, освіту й досвід служби. Конкурс проводиться у формі іспитів або за ступенями і званнями, коли

порівнюються послужні списки кандидатів. Прийнятий на державну службу не відразу набуває статусу державного службовця, а лише після проходження стажування або випробування. Будь-яка особа, що брала участь у конкурсі, може оскаржити його результати в адміністративному суді. Також слід звернути увагу на те, що у Франції громадяни країн Євросоюзу також можуть брати участь у конкурсах на заміщення посад державних службовців, при цьому деякі сфери діяльності (юстиція, поліція, дипломатія та ін.) доступні лише для громадян Франції [2].

У самому центрі системи просування по службі є принцип відмінності між рангом і видом роботи. Ранг є практично особистою власністю державного службовця. Державні службовці не можуть бути звільнені (якщо не виявлено дисциплінарних порушень або низького рівня їх роботи). Ранг дає державному службовцю можливості займатися тою роботою, що відповідає рівню та кваліфікації відповідного рангу. Але робота, сама, може доручатися державному службовцю, або відкликатися, відповідно до потреб державної служби. Це дозволяє державному службовцю займатися певною роботою до тих пір поки ця робота є затребуваною. Французьку систему іноді критикують за жорсткість і монолітність, за те, що занадто багато ваги приділяється стажу роботи, за нечасте просування по службі, за незначну гнучкість. Але реальність показує, що державній службі Франції притаманна чудова здатність до адаптації; заслуги і якісне виконання завдань беруться до уваги.

Державні службовці несуть відповідальність за свої неправомірні дії. Вони можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності: за підкуп, хабарництво, витяг особистих вигід з посадового становища – за все те, що охоплюється загальним поняттям зловживання службовим становищем у корисливих інтересах [1].

Штрафи на керівників служб, матеріально відповідальних осіб та інших службовців, які допустили невиправданий витрата, накладає Бюджетно-фінансовий дисциплінарний суд. Але, як правило, сума штрафу не покриває розтрати. Лічильно-бухгалтерські працівники контролюються більш строго. Матеріально відповідальні особи та розпорядники кредитів часто залучаються до відповідальності Рахунковою палатою та її місцевими відділеннями. Потім міністр фінансів або керівництво самої установи вживає заходів. Вони можуть, зокрема, вимагати від винуватця повного відшкодування нестачі з його особистих заощаджень. Зобов'язані звітувати і так звані фактичні розпорядники, тобто такі керівники установ (наприклад, директор лікарні), які самі ведуть грошові справи, минаючи фінансові служби. Такі розпорядники зобов'язані звітувати про всіх грошових надходженнях, в тому числі і від приватних осіб, і про всіх витратах [1].

Ще частіше службовці притягуються до дисциплінарної відповідальності, але при цьому закон захищає службовців від свавілля адміністрації. Так, перед накладенням дисциплінарного стягнення винуватцю обов'язково повідомляються суть справи і претензії до нього, дається час для ознайомлення з матеріалами справи і для підготовки до захисту, його запрошують на засідання дисциплінарного ради, де він може виправдатися і захистити себе особисто або за допомогою профспілки чи адвоката. В якості дисциплінарних рад виступають

звичайно двосторонні (паритетні) адміністративні комісії, рішення яких носять рекомендаційний характер. Остаточне рішення по дисциплінарній справі виносить вищестоящий орган, і воно може бути оскаржене в суді тільки за мотивами перевищення влади. Рішення про накладення дисциплінарного стягнення має бути обов'язково обґрунтоване. У ньому вказуються претензії до винного і причини, за якими воно було прийнято. Особливий порядок існує у справах викладачів: вони підсудні дисциплінарним судам, що складається з викладачів; рішення судів можна оскаржити до Вищої ради національної освіти, а потім - в Держраду [2].

Законом передбачені дисциплінарні стягнення різних видів. Найлегші - моральні: попередження і догана. Наступні види пов'язані з просуванням по службі: припинення підвищення в розряді; тимчасове звільнення терміном до 15 днів; переведення на інше місце роботи; пониження в розряді; тимчасове звільнення на термін від 6 місяців до 2 років.

Отже, пройшовши протягом тривалого часу низку етапів, реформування державної служби Франції перетворило централізовану та закриту систему чиновників у професійну, прозору та відкриту систему, орієнтовану на надання якісних управлінських послуг.

Список використаних літературних джерел:

1. Боссарт Д. Державна служба у країнах – кандидатах до вступу до ЄС : Нові тенденції та вплив інтеграційного процесу / Д. Боссарт, К. Деммке ; пер. з англ. О.М. Шаленко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : Міленіум, 2004. – С. 128.

2. Проект Twinning «Підтримка розвитку та вдосконалення системи підготовки державних службовців в Україні “Звіт система підготовки державних службовців у Франції” // Київ – 2010р.

3. Єфремова О.П. Законодавче регулювання конкурсу в Україні та зарубіжних країнах : порівняльний аналіз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://radnuk.info/statti/226-admin-pravo/3575-2010-01-29-14-54-23.html>.

4. Ідентичність Франції. Простір та історія. Кн.1/Ф. Бродель; пер. з фр. С. Глухової. — К.: Вид-во Жупанського, 2013р.— 368 с.

СЕМЕНЕНКО Сергій Віталійович – студент 5 курсу Житомирського державного технологічного університету, спеціальність «Публічне управління та адміністрування»